

LIEN DE RUYCK

**OFF-
GRID**
Adventures

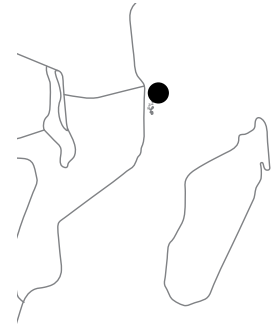
Lannoo

VAMIZI
11.0232° Z, 40.6905° O

Een Hope Spot

Vrijduiken in de Indische Oceaan

2.

Een land als Mozambique moet je langzaam ontdekken. We trekken naar Vamizi, een koraaleiland van zo'n 12 kilometer lang in de Quirimbas-archipel. Een bastion van biodiversiteit en dus ook van hoop, waar je letterlijk wordt ondergedompeld in het paradijs. Maar eerst bewonderen we Afrika van bovenaf. We vliegen laag over helblauw water, met om ons heen een lappendeken van piepkleine eilandjes. Tot onze wielen de grond raken en ons zachtjes tot stilstand brengen. Licht het aan mij, of gaat de tijd nu al langzamer?

Vamizi is gezegend met een tropisch klimaat en poederzachte zandstranden die niet voor die van de Malediven moeten onderdoen. We verblijven in een van de slechts zes afgelegen villa's die het eiland rijk is. Elk liggen ze verscholen in de schaduw van de weelderige casuarinabomen, elk hebben ze hun eigen toegang tot het strand. Een gemakkelijke ontmoeting met het ongerepte, voorlopig toch. Ik sta te popelen om met de kajak op verkenning te gaan. De ochtend wordt ingeluid door het gezang van ijsvogels en cicaden. Haast moeiteloos glijdend over het glasheldere oppervlak, drijf ik me een weg door de mangroves langs de kustlijn heen. Met tropische temperaturen van zo'n 35 °C lonkt het frisse water. Ik kijk ernaar uit om de pracht van de omliggende koraalriffen in me op te nemen.

Vlindereffect

Nergens in de tropen blijven de koraalriffen gespaard van de gevolgen van de opwarming van de aarde. Maar ook overbevissing en vervuiling eisen hun tol. Op sommige plaatsen in de Indische Oceaan is al 60 tot 90% van het koraal ver-

De kunst van het vrijduiken, een serene onderwaterdans.

bleekt. Maar we leven in hoop: in 2013 riep Mission Blue, een alliantie van tweehonderd

gerespecteerde groepen voor oceaانبewoud en gelijkgestemde organisaties, de Quirimbas-eilandengroep uit tot een van de eerste 'Hope Spots' – plekjes op aarde die cruciaal zijn voor de gezondheid en het ecosysteem van onze planeet. Elke verbetering hier veroorzaakt een exponentieel domino-effect voor de wereld als geheel. Als je het vlindereffect aan het werk wilt zien, is dit de perfecte plek om te beginnen.

Maar verandering gebeurt niet van vandaag op morgen. Na jarenlange inspanningen is het door de gemeenschap gestuurde initiatief *Friends of Vamizi* erin geslaagd een speciaal onderzoekscentrum met lokale zoölogen op te richten. Samen hebben zij al meer dan 180 verschillende koraalsoorten en ruim 300 soorten rifvissen in kaart gebracht. De archipel is niet voor niets uitgeroepen tot een zeereservaat: hier bevinden zich enkele van de belangrijkste dierenhabitats van de Indische Oceaan. Het gebied wordt beschermd door de lokale gemeenschap in samenwerking met het WWF en UNESCO.

Als je het geluk hebt in juli of september op het eiland te vertoeven, kun je zelfs bultrugwalvissen spotten. Samen met hun pasgeboren kalfjes maken ze de epische tocht van Oost-Afrika naar Antarctica. Het schouwspel van de kersverse gezinnen en families – dollend in de diepe watergeulen rond het eiland – is magisch om te zien.

Wonderwaterwereld

Voor duikers is dit een droomplek. Ongerepte onderwaterlandschappen, een weelde aan tropische oceaanstromingen en een rijkdom aan zeeleven – beter dan dit wordt het niet. Neptune's Arm, waar koraaltuinen langs een 1000 meter hoge klif naar beneden tuimelen en je letterlijk overspoeld wordt

De zone is een bevreemdende plek, die naast de radioactiviteit een ontzettende schoonheid in zich draagt.

Sovjetmuurschildering in het postkantoor van Pripjat. (rechts) Vogelperspectief op de verwilderde stadskern van Tsjernobyl. (volgende pagina's)

LOCATIE

De kerncentrale van Tsjernobyl
Oekraïne, Europa

BIJZONDER OMDAT

Dit gebied vormt inmiddels het op twee na grootste natuurreservaat in continentaal Europa en vormt een gevierd experiment in het 'herwildereren'. De zone rond de centrale was ruim dertig jaar verboden terrein voor mensen en is daardoor een paradijs geworden voor verschillende diersoorten.

BESTE TIJD

Volg de actuele veiligheidsrisico's en reisbeperkingen met betrekking tot Oekraïne.

REISTIP

Vraag bij twijfel voor vertrek aan je huisarts om een medische check-up.

VOOR VERTREK

Bekijk de vijfdelige miniserie *Chernobyl* van HBO, die het rauwe, belangrijke verhaal vertelt van de zwaarste door mensenhand veroorzaakte ramp in de geschiedenis, of lees de graphic novel *The Lost Child of Chernobyl*.

Canada's ware natuur openbaart zich pas echt vanuit vogelperspectief.

het najaar ben je hier getuige van de grote zalmtek, waar miljoenen zalmen honderden kilometers stroomopwaarts zwemmen om naar hun paaigronden in rivieren en beken in de streek terug te keren.

Al voelt het gebied voor mij nooit écht wild aan. Zelfs wanneer we een grizzlybeer langs de kant van de weg spotten, deins ik amper terug. Is het door de sociale media, dat Highway 93 een beetje aanvoelt als Rue Déjà Vu? Zo'n plek waarin brochures en Instawalls tot leven komen? Er is zoveel te zien op zo'n beperkte oppervlakte, maar weinig echt spontaan te ontdekken. We genieten, maar er wringt iets. Achter elke bocht ligt weer een nieuw adembenemend landschap, met infobord en uitgestippeld fotopunt waarrond zich een kleine menigte verzamelt. Voor het eerst in maanden voelen we ons meer toerist dan reiziger. Met haar vier miljoen bezoekers per jaar wordt Banff zo bijna slachtoffer van haar eigen succes.

Continental Divide

Gelukkig houdt ons voertuig ons bij de les. Van een comfortabele bubbel is niet altijd sprake. We leven intussen zeventig dagen recht uit onze kofferbakken en dragen al even lang dezelfde handvol kleren. Onderweg houdt de ijzige wind ons alert, en elke van de vijf klimaatzones die we doorkruisen, kondigt zich aan met een eigen soundtrack en geur. 's Avonds planten we onze tent neer naast de paardendrinkplaats van een camping die al maandenlang volgeboekt blijkt. We blijven koppig reizen zonder plan of reservering, maar het is de eerste keer dat we een pas nodig hebben om de wildernis te mogen zien.

De aantrekkingskracht van deze streek is niet nieuw. De regio is al anderhalve eeuw een trekpleister. Voor natuurliefhebbers, maar ook voor goud- en

Vreemde straatvangst.
(links) *Rider's high* op het
Columbia-ijsveld. (rechts)

gelukszoekers van de kroonkolonies. Vier jaar nadat British Columbia toetrad tot de

Confederatie van Canada, werd in 1875 gestart met de aanleg van de transcontinentale spoorweg door de Rocky Mountains. De Canadian Pacific Railway (CPR) ontsloot de streek rond Banff voor een groot publiek. Het werd een toegangspoort door de bergketen. Een bergketen die het continent voordien in tweeën splitste over een afstand van bijna 5000 kilometer.

De streek werd al helemaal populair toen enkele spoorarbeiders er tijdens de werken op zwavelhoudende warmwaterbronnen stuitten aan de voet van Sulphur Mountain. In 1888 opende het Banff Springs Hotel er zijn deuren: een place m'as-tu-vu onder de Victoriaanse adel, die zich er graag kwam laven aan de 'helende wateren'. Wij frissen ons op met het water uit de pomp.

Expo 86

In een poging om een alternatieve blik op de regio te kunnen werpen, rijden we via de Sea-to-Sky-route naar de

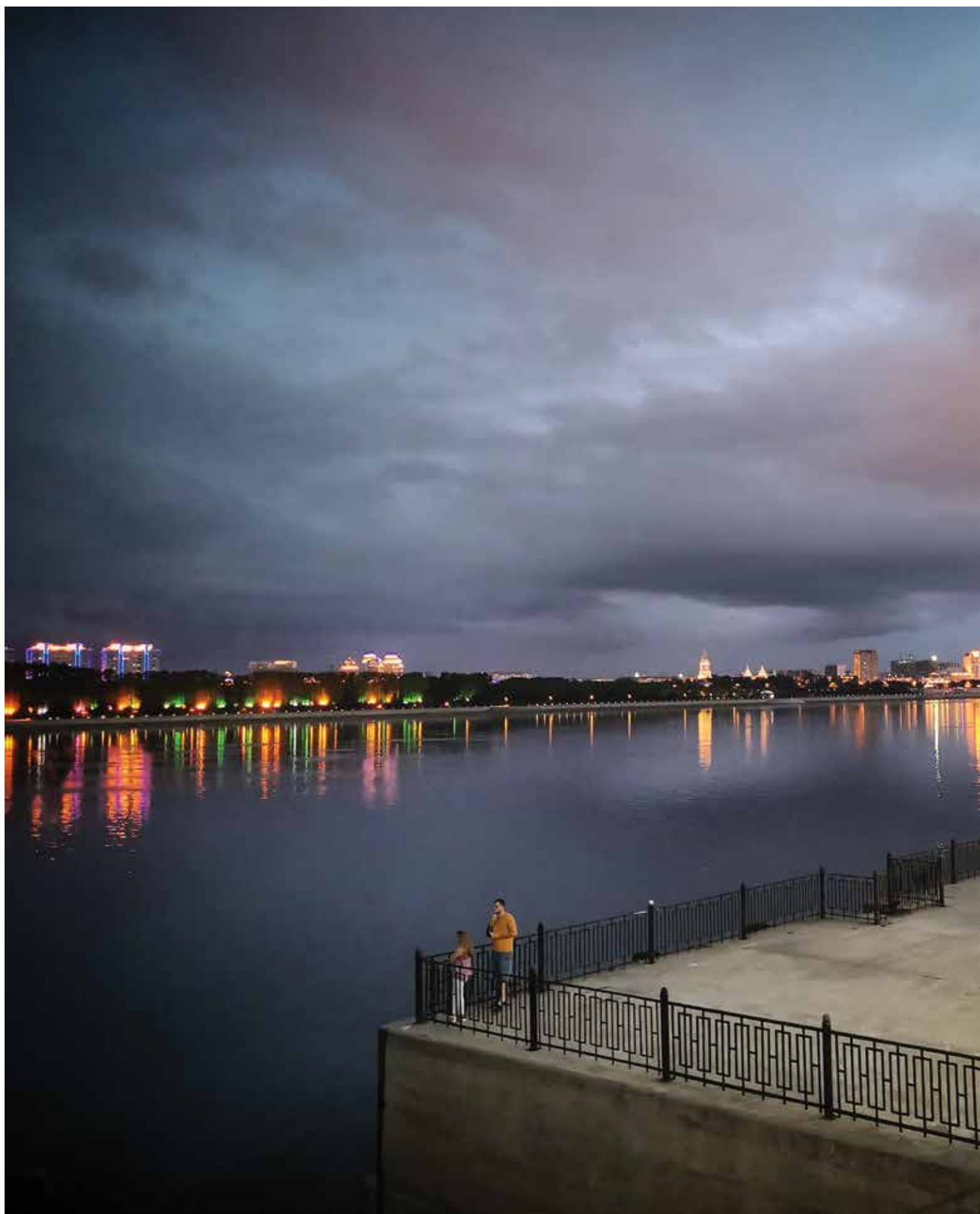

IN EEN ANDER LICHT

- 11.** De kunsteilanden van Japan
- 12.** Het nieuwe Wilde Westen van Texas
- 13.** De moderne nomaden van Mongolië
- 14.** Het flyoverland van Amerika
- 15.** Motorpech in hartje Siberië

Oeverzicht op de Chinese stad Heihe, vanuit Blagovesjtsjensk. (links) Ladaland. (volgende pagina's)

LOCATIE

Magdagachi
Siberië, Aziatisch Rusland

BIJZONDER OMDAT

In Siberië zijn 's werelds langste spoorweg en diepste meer te vinden.

BESTE TIJD

Het is er ondraaglijk koud in de winter en bloedheet in de zomer, de beste tijd om Siberië te bezoeken is dan ook in maart, wanneer de temperatuur schommelt tussen -5°C en -25°C . Laat je daardoor vooral niet afschrikken.

REISTIP

Bezoek het Pleistoceenpark, een omheind gebied van 144 km^2 binnen de poolcirkel, waar Russische wetenschappers desastreuze klimaatverandering proberen af te wenden door ijstijdflora en -fauna te reintroduceren, inclusief wolharige mammoeten uit het lab.

VOOR VERTREK

Maar weinig Russen zijn het Engels meester. Leer een paar simpele woordjes en zinnnetjes of houd het gewoon bij gebarentaal. *Пожалуйста!*

Zeekajakken op het ritme
van de Atlantische Oceaan.
(boven) Kajuitleven. (onder)

En die wispelturigheid geldt ook op het water. De getijdestromingen tussen en tegen de eilanden zijn verraderlijk sterk en het water is hier in de zomer amper 11 °C. Toch wil ik bij Streymoy koste wat het kost de Noord-Atlantische oceaan op. Op zijn hoogtepunt bereikt de windkracht tot 11 knopen, wat gevaarlijke zeeën en monstergolven veroorzaakt bij de ingangen van de fjorden. Maar dat houdt ons niet tegen. We trekken een dikke drysuit en wollen muts aan, warmen onze spieren op en trekken de zeekajaks het water in.

Onze trip start in Hósvík, aan de oostkust van Streymoy. De knalrode pakken en kajaks contrasteren tegen het groen van de kliffen en de zwartgeblakerde basaltrotsen. De zilte wind schuurt langs mijn wangen, terwijl de snuit van de kajaks zich een weg door de oceaan baant. Dit lijkt het paradijs wel. Tot we langs Við Áir peddelen, een van de laatste drie walvisstations ter wereld. Meteen ook dé omstreden plek waar de veelbesproken jachtpartijen plaatsvinden. En waar de baai rood kleurt wanneer honderden grienden worden bijeengedreven en gedood tijdens de zogenaamde 'grindadráp' of walvis-slacht. Een gruwelijke praktijk, waartegen ik me meteen fel uitspreek. De jacht was ooit een kwestie van leven of dood voor de gezinnen op de afgelegen eilanden, maar blijft ook vandaag nog overeind als traditie - ondanks luid protest van dierenactivisten. Ook onze gids houdt de boot koppig in het midden. We nemen een pauze, reiken elkaar opnieuw de hand bij een hete kop thee en varen het laatste stuk in stilte verder.

Papegaaiduikers

Uiteindelijk spreekt Mykines het meest tot mijn verbeelding. De steile kliffen vormen een veilige plek voor

miljoenen zeevogels die hier permanent leven, komen broeden of op doortocht zijn. Van de 305 soorten zijn de stormvogel en de puffin - of papegaaiduiker- de meest iconische. Na een hobbelige vaart en een tocht vanuit de haven, bereiken we Mykineshólmur via een de voetbrug over een 35 meter diepe kloof. Ik voel me Indiana Jones én Melanie uit Hitchcocks' *The Birds*. Het kleine vuurtoreneilandje is dé broedplek van de grootste kolonie papegaaiduikers ter wereld. Ze ogen zo komisch en triest tegelijk, met hun felgekleurde snavels en vis-in-de-bek. Miljoenen puffins vliegen er af en aan om hun nesten uit te graven in de kliffen, eieren uit te broeden en een veertigtal dagen later samen met hun jongen opnieuw met de noorderzon te verdwijnen. We staan midden in een natuurdocu. //

of soms zelfs volledig van de kaart valt, bevat ze meer dan 90% van alle ijsmassa op aarde. Toch is deze kanarie in de koolmijn van de klimaatcrisis ook haar grootste hoopgever. WWF slaagde erin een oceaangebied van 4500 vierkante kilometer bij het noordelijke Antarctische schiereiland te beschermen tegen visserij, en doopte het wildreservaat Hope Bay. In de baai wemelt het van de natuurlijke intelligentie, met walvissen, krill en fytoplankton van groot naar kleinst. We vergaten bijna hoe de diepe oceaan en haar inwoners onze natuurlijke koolstofwerkers zijn. Mariene ecosystemen en wildlife absorberen samen jaarlijks bijna drie miljard ton koolstof. De opname van CO² door een walvis is te vergelijken met de opname door zo'n drieduizendtal bomen. Dat blue carbon-fenomeen capteert wereldwijd meer koolstof dan alle regenwouden samen. En dat is meer dan het beschermen waard.

Dit is de enige plek op aarde die officieel aan niemand toebehoort. Meer dan 4,5 miljard jaar lang werd hier geen mens gedragen door de wind of de golven. De ontdekkingsreizigers die het continent voor het eerst in kaart brachten, werden geprezen als helden, maar in hun kielzog volgde vaak een bloedbad. In 1959 keerde het tij, en werd het continent naar aanleiding van de wapenwedloop van de Koude Oorlog de eerste open, kernvrije zone. België was een van de twaalf landen die dat Verdrag van Antarctica mee ondertekende. Nadien werd het Antarctisch Milieuprotocol eraan toegevoegd, dat het tot minimaal 2048 onmogelijk maakt om bodemschatten te exploiteren.

Het is onze meest symbolische plek, toegewijd aan de vrede en de wetenschap. Maar dat wil niet zeggen dat er geen naties zijn die officieus een stuk van het zuidpoolgebied opeisen. Officieel houden de 68 stations zich louter bezig met vreedzaam wetenschappelijk onderzoek, maar hun beweegredenen zijn niet altijd even duidelijk. Nu is het aan ons om deze wildernis en haar inwoners te beschermen. Voor actievoerders is het herstel van de walvissenpopulatie een broodnodige herinnering dat internationale samenwerking effectief kan zijn, bescherming kan werken en dat onze soort in staat is om de schade die we aan onze natuurlijke wereld hebben toegebracht ongedaan te maken. Zolang er een walvisstaart de diepte in duikt, is er hoop aan de horizon. //

Abbey Road, Antarctische editie. Stormbandpinguïns op pad.

